

Berta de Vries. Ascendant vissen of waterman?

<https://archief.amsterdam/inventarissen/scans/5009/1.3.9.25/start/80/limit/10/highlight/4>

Hondt, Luberta de 23 januari 1885 09h00 am Amsterdam

Amsterdam (52°22'NB, 4°54'OL)

Klokketijd: 23 januari 1885 9h00m00s

GMT : 23 januari 1885 8h40m00s ± 1h00m00s

Juliaanse datum (UT): 2409564.86111; Sterretijd: 17h11m00s

zon: 3°34' wat in 12

maa: 24°49' ram in 1

mer: 9°00' ste in 11

ven: 8°31' ste in 11

mar: 7°52' wat in 12

jup: 4°07' maa in 7

sat: 17°50' twe in 3

ura: 2°48' wee in 7

nep: 20°32' sti in 2

plu: 0°16' twe in 3

kno: 6°45' wee in 7

che: 4°30' twe in 3

lil: 26°33' boo in 10

(ware maansknoop)

Huizen (Placidus):

Ascendant : 0°50' vis

Midhemel : 18°44' boo

<https://socialhistory.org/bwsa/biografie/hondt>

Luberta de Hondt (Berta de Vries), (bekend als Berta de Vries) actief in de revolutionair-socialistische vrouwenbeweging, de CPN en het Amsterdams Speeltuinverbond

Geboren: 23 januari 1885, Amsterdam

Gestorven: 19 april 1959, Amsterdam

Berta de Vries (28/1)

(bekend als Berta de Vries), actief in de revolutionair-socialistische vrouwenbeweging, de Communistische Partij in Nederland en het Amsterdams Speeltuinverbond, is geboren te Amsterdam op 23 januari 1885 en aldaar overleden op 19 april 1959. Zij was de dochter van Pieter de Hondt, zeeman en brandwacht, en Margje van Veen. Op 21 oktober 1903 trad zij in het huwelijk met Jacob de Vries, kistenmaker en bootwerker, met wie zij drie dochters en een zoon kreeg.

De Hondt, die haar hele leven in de Amsterdamse Jordaan zou wonen, had een moeilijke jeugd. Haar alcoholische vader verwekte veel kinderen maar verdiende weinig. Dus droeg zij al jong bij aan het gezinsinkomen en miste de onderwijsopleiding waarvoor het schoolhoofd haar geschikt achtte. Zij kwam in verzet tegen de dronkzucht van de vader, werd geheelonthoudster en bekeerde later ook haar echtgenoot, met wie zij zich aansloot bij de Internationale Orde van Goede Tempeliers. Het protest tegen de alcohol was de opmaat tot haar politieke bewustwording. Na het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog sloot zij zich aan bij de SDAP. Teleurgesteld in een sociaal-democratie die zij voor te volgzzaam-nationalistisch hield, ging zij in 1916 over naar de radicalere anti-oorlogsgezinde Sociaal-Democratische Partij (SDP) en raakte betrokken bij de Revolutionair-Socialistische Vrouwenbond. Het sluitstuk van haar ontwikkeling was de overwinning in Rusland van Lenins bolsjewieken. Daar werd haar gedroomd-rechtvaardige samenleving verwezenlijkt, daaraan ontleende zij de zekerheid van de overwinning van het socialisme in Nederland. Maar zij was te praktisch om daar dweepziek op te wachten en te aards om het revolutionaire gebaar te verkiezen boven tastbaarder verbetering. Zo ontwikkelde zij zich, naar gezindheid revolutionair, tot reformist in de praktijk.

In 1917 trad zij uit de anonimiteit. Als lid van een (vrouwen) Comité tegen de Duurte nam zij deel aan het Amsterdamse 'Aardappeloproer', een vooral in de Jordaan en op Kattenburg geworteld protest tegen voedselgebrek, slechte kwaliteit en hoge prijzen. Voor SDAP-gemeenteraadslid S.R. de Miranda vormden de opstandigen 'het achterlijkste deel van de arbeidersklasse' en minister F.E. Posthuma hield de actievoerders voor plunders. Voor zover mogelijk echter regelde De Vries dat verkregen aardappels ook betaald werden. Tijdens een bezoek van een Amsterdamse vrouwendelegatie op 4 juli aan de minister wees zij diens beschuldiging dan ook met kracht van de hand. Zij trad steeds met gezag op. Dat had te maken met haar blik. Zij dwong daarmee zoveel respect af dat de politieman haar bij de straatrel ontweek en de tramconducteur haar nooit vroeg of zij al betaald had (hetgeen niét zo was). Henriette Roland Holst stelde haar schilderende echtgenoot voor haar te portretteren, 'want zij symboliseert op haar eentje de jonge arbeidersbeweging'. Ook raadde zij De Vries aan haar jeugdherinneringen op te schrijven. Heleen Ankersmit, die een tijdlang met haar optrok voor het tussen 1917 en 1921 verschenen revolutionair-socialistische vrouwenblad De Voorbode, noemde haar 'een prachtig voorbeeld, hoe arbeidersvrouwen kunnen zijn, een kracht die voor haar klasse een menselijke samenleving bevechten'. Er begon een periode waarin het partijlid De Vries nadrukkelijk van zich liet horen. In de jaren twintig vervulde zij op verschillende niveaus bestuursposities in de Communistische Partij in Nederland (CPN), zoals de SDP sinds 1918 heette. Zij hield talloze spreekbeurten, was kandidaat voor gemeenteraads- en Kamerverkiezingen en nam deel aan het vrouwenwerk. Zij trad toe tot de in 1927 nieuw gevormde Revolutionair-Socialistische Vrouwenbond die de CPN en het Nationaal Arbeids-Secretariaat in samenwerking hadden opgericht. De Vrouwenbond werd geen succes maar het verdwijnen ervan betreurde zij later toen de door de CPN begin jaren dertig doorgevoerde Vrouwen-strijdcomités en de in 1933 door de Komintern voorgeschreven gedelegeerden-vergaderingen niet erg

levensvatbaar bleken. Al manifesteerde zij zich in de jaren twintig vooral als partijvrouw, in de Jordaan onderscheidde zij zich ook door meer dan de meeste buurtgenoten, lezend en kamperend, een verhouding aan te gaan met literatuur en natuur. Deze fase in haar leven bereikte een hoogtepunt toen zij werd afgevaardigd naar het achtste Wereldcongres van de Internationale Arbeidershulp (IAH) in Berlijn in 1931 en daar werd gekozen tot lid van een vrouwendelegatie voor een bezoek aan de Sovjet-Unie. Ook in de jaren dertig bleef zij partijpolitiek actief. Zij organiseerde zogenoemde vrouwencomités ter ondersteuning van stakende arbeiders of vissers, nam deel aan het Jordaanoproer van 1934, de Internationale Roode Hulp en het Wereld-Vrouwen-comité tegen Oorlog en Fascisme.

In de CPN raakte De Vries halverwege de jaren dertig op de achtergrond. Zij zou haar aandacht wijden aan werk met jongeren in het communistische Pionierswerk met de bijbehorende Zomerkampen en vooral aan het zogeheten speeltuinwerk. Toen zij in 1935 definitief voor het politiek veel bredere speeltuinwerk koos, waren er in Amsterdam 11.000 gezinnen lid van 39 verenigingen met 29 speeltuinen: 'ommuurde of omheinde ruimten, met klimkooien, draaimolens en schommels, waar opzichters toezicht houden'. In 1936 werd zij gekozen in het dagelijks bestuur van het uit 1900 daterende Amsterdams Speeltuinverbond (ASV), waarvan zij bijna twintig jaar deel zou uit maken. Tijdens de Duitse bezetting werd het speeltuinwerk naar vermogen voortgezet, maar De Vries liet zich in die jaren vooral gelden als bindende kracht in een familie waarvan veel mannen waren ondergedoken of gearresteerd. Toen in de roes van de bevrijding meisjes als 'moffenhoer' werden mishandeld, wierp zij zich op als hun verdedigster. Tijdens de periode van de wederopbouw nam zij het speeltuinwerk weer met kracht ter hand. Zij had inmiddels de reputatie verworven 'maatschappelijk werkster' te zijn, 'zonder diploma, maar van nature'. Zij raakte ook betrokken bij andere aspecten van het jeugdwerk en zette zich in voor de ontwikkeling van een Wijkcentrum-Jordaan. Incidenteel bleef zij deelnemen aan partijpolitiek werk, als spreekster en kandidaat bij gemeenteraadsverkiezingen. Maar zij weigerde 'het werk voor de kinderen in de partijpolitieke sfeer te brengen', toen de CPN haar in 1950 de opdracht gaf binnen het ASV 'de strijd voor de vrede te organiseren'. Nadat zij in 1956 als penningmeester van het ASV was afgetreden, werd zij politiek weer actiever. Veel vreugde zou zij daar niet aan ontleen. Had zij in het ASV samengewerkt met mensen van allerlei pluimage, nu dreigde ook voor haar het isolement waarin Koude Oorlog en de Sovjet-inval in Hongarije in dat jaar de CPN gemanoeuvreerd hadden. In de CPN zelf ging het haar evenmin naar den vleze. Weliswaar beklom zij in november 1956 nog één maal de barricades om CPN-bezittingen tegen woedende landgenoten te verdedigen, zij bleek te zeer gewend aan zelfstandig optreden om zich nog naar de partijdiscipline te kunnen voegen. Haar afdelingsbestuur vond haar dan ook 'te oud en te lastig', en toen zij in het voorjaar van 1958 in de 'interne partijstrijd' de kant koos van de 'rechtse fractie' werd zij wegens 'herhaald weigeren van contributiebetaling' uit de CPN geroyeerd. Het betekende in feite het einde van haar activiteiten. Want al was zij bij de Kamerverkiezingen van 1959 nog kandidaat voor de Bruggroep, zij speelde daarin geen rol meer en overleed enkele weken nadat de stembussen waren gesloten.

sociaal activist speeltuin e4w5 bp1

2010 0 yields 4w5 on 4w5 day

1,067 0,035 0,002 6,519 2,483 0,067 0,822 0,541 1,294

6,099 0,004 0,000 1,589 2,742 0,000 1,790 0,025 0,000
0,067 0,320 2,952 0,955 0,011 0,551 0,304 6,368 1,728
0,071 0,011 0,005 6,229 0,027 0,037 0,250 3,445 2,236

2010 0 yields 4w5 on 4w5 day

0,005 0,000 0,000 15,504 13,769 0,000 0,089 0,011 0,391
0,000 0,000 0,000 0,000 0,186 0,000 0,001 0,000 0,000
0,005 0,034 0,857 2,241 0,008 0,867 0,001 16,570 1,989
0,000 0,000 0,000 34,737 0,106 0,000 0,000 0,183 0,778

Klokketijd: 23 januari 1885 8h55m00s

GMT : 23 januari 1885 8h35m00s ± 1h00m00s

Juliaanse datum (UT): 2409564.85764; Sterretijd: 17h05m59s

sat: 17°50' twe in 4

Huizen (Placidus):

Ascendant : 28°08' wat

Midhemel : 17°34' boo

2010 0 yields 9w8 on 4w5 day

1,067 0,035 0,002 6,519 2,483 0,067 0,822 0,541 1,294
6,099 0,004 0,000 1,589 2,742 0,000 1,790 0,025 0,000
0,641 0,251 1,071 0,151 0,028 0,750 0,561 2,898 3,002
0,683 0,009 0,002 0,988 0,070 0,050 0,461 1,567 3,885

2010 0 yields 4w5 on 4w5 day

0,005 0,000 0,000 15,504 13,769 0,000 0,089 0,011 0,391
0,000 0,000 0,000 0,000 0,186 0,000 0,001 0,000 0,000
0,045 0,007 0,864 0,649 0,011 0,387 0,002 8,945 3,980
0,000 0,000 0,000 10,057 0,150 0,000 0,000 0,099 1,556

Biografisch vind ik dit een interessant grensgeval, omdat beide ascendanten iets wezenlijks raken — maar op een andere laag.

- **Eerst de biografie**

Berta de Vries komt in de beschrijving naar voren als:

- revolutionair én praktisch
- moederlijk sociaal betrokken

- sterk geworteld in buurt, jeugdwerk en gemeenschap
- tegelijk onafhankelijk van partijdiscipline
- gezaghebbende uitstraling ("de blik", natuurlijke autoriteit)
- niet ideologisch zwevend, maar concreet handelend

Dat laatste vind ik belangrijk:

"revolutionair in gezindheid, reformist in praktijk"

Dat klinkt minder als een abstracte Waterman-intellectueel en meer als iemand die maatschappelijke idealen letterlijk wil verzorgen, beschermen en organiseren.

• **Scenario 1 — Ascendant Vissen (0°50')**

Bij deze tijd:

- Zon + Mars in Waterman in 12
- Maan Ram in 1
- Ascendant Vissen
- Saturnus in 3
- Jupiter/Uranus rond 7

Dat geeft een merkwaardige combinatie:

Factor	Effect
---------------	---------------

Asc Vissen	empathisch, poreus, sociaal meelevend
------------	---------------------------------------

Maan Ram in 1	directe strijdlust
---------------	--------------------

Waterman in 12 collectieve idealen, beweging achter de schermen

Saturnus 3	volks-serieuze spreekstijl
------------	----------------------------

En dát lijkt eigenlijk sterk op haar biografie.

Niet elitair theoretisch links, maar:

- instinctief sociaal
- beschermend
- opofferend
- praktisch idealistisch
- "maatschappelijk werkster zonder diploma"

Dat laatste vind ik bijna textbook:

- Vissen-ascendant → natuurlijke compassie
- Ram-Maan → daadkracht
- Waterman-12 → collectieve emancipatie

• **Maar nu het probleem**

Uw Enneagram-output verandert enorm.

Bij Ascendant Vissen krijgt u:

sterke 4w5-signatuur op een 4w5-dag

Dat klopt verrassend goed met:

- de idealistische bewogenheid
- gevoel van "roeping"
- sociale buitenpositie
- intense identificatie met lijdende mensen

Maar...

de biografie leest niet als een introverte individualistische Vier.

Integendeel:

- ze organiseert
- bestuurt
- verbindt
- mobiliseert
- werkt praktisch samen

Dat is veel aardser en attachment-achtiger dan een klassieke 4w5.

• **Scenario 2 — Ascendant Waterman (28°08')**

Nu verschuift Saturnus naar huis 4.

Dat lijkt klein, maar psychologisch is het groot.

Dan krijgt u:

- Waterman-ascendant
- Zon/Mars dicht bij ascendant
- Ram-Maan blijft krachtig
- Saturnus in 4 → harde jeugd / soberheid / innerlijke verharding

En dat past opeens opvallend goed bij:

"al jong bijdragen aan gezinsinkomen"

"alcoholische vader"

"strijd tegen drank"

"gezag afdwingen"

"te lastig voor de partij"

Hier ontstaat een steviger sociaal-strijdvaardig profiel.

Niet:

- dromerige sociale helper

maar:

- onafhankelijke volksactiviste
- buurtleider
- organisator

- autonome rebel binnen collectief
-

- **Het interessante statistische punt**

Uw model reageert hier precies zoals het zou moeten:

- Vissen-ascendant → meer 4/5-dynamiek
- Waterman-ascendant → verschuiving richting 9w8 / attachment-energie

En eerlijk gezegd:

dat tweede voelt biografisch plausibeler.

Waarom?

Omdat zij ondanks haar idealisme voortdurend:

- verbond
- bemiddelde
- organiseerde
- praktisch werkte
- coalities vormde

Dat is sociaal "9-achtig" gedrag:

- gemeenschapsgericht
- stabiliserend
- volks
- verbindend

terwijl haar Ram-Maan de strijdbaarheid toevoegt.

- **Mijn voorlopige oordeel**

Ik zou licht voorkeur geven aan:

- **Ascendant Waterman (28°)**

Niet omdat "Waterman = socialist" — dat zou te simpel zijn.

Maar omdat:

1. haar persoonlijkheid opvallend autonoom en onaangepast is
 2. ze praktisch-organisatorisch blijft
 3. ze moeilijk onder partijdiscipline valt
 4. ze meer collectieve verbinder dan individuele visionair lijkt
 5. Saturnus in 4 de harde Jordanjeugd uitstekend weerspiegelt
 6. de 9w8-verschuiving sociaal-psychologisch geloofwaardiger oogt dan pure 4w5
-

- **Maar...**

De Vissen-cusp blijft zichtbaar.

En dat zie ik vooral in:

- haar compassie
- jeugdwerk
- verdediging van vernederde meisjes na WOII
- haar reputatie als natuurlijke hulpverlener

Dus ik zou dit eerder formuleren als:

een sterk Waterman-profiel met duidelijke Vissen-overtoon
dan als:

een pure Waterman-ascendant.

Dat soort cuspgeschieden zijn precies interessant voor uw onderzoek:

- kleine tijdsverschuiving
- grote verandering in interpretatiekader
- maar de biografie bevat elementen van beide.

En juist daarom is de biografie belangrijker dan de symboliek alleen.

In alle scenario's soort haar vijf vleugel relatief laag.

Ja — en dat is precies een van de sterkste argumenten tegen een klassieke “introverte intellectuele Vier”-lezing van Berta de Vries.

Uw cijfers laten namelijk iets belangrijks zien:

- de **4-component** is sterk aanwezig
- maar de **5-vleugel blijft relatief laag of secundair**
- terwijl 8/9-achtige sociale energie zichtbaar blijft

Dat past opvallend goed bij haar biografie.

- **Waarom?**

Een hoge 4w5 ziet men vaak terug bij:

- terugtrekking
- esthetische afzondering
- intellectualisering
- persoonlijke symbolische identiteit
- sterke individuele binnenwereld

Maar Berta de Vries:

- stond midden tussen de mensen
- organiseerde praktisch
- leidde groepen
- werkte buurtgericht
- bleef lichamelijk en sociaal aanwezig
- was niet afstandelijk theoretisch

Zelfs haar “revolutionaire” kant bleef:

concreet, volks en organisatorisch.

- **Dat maakt uw observatie belangrijk**

U zegt eigenlijk:

de Vier is aanwezig als gevoelsintensiteit en moreel idealisme,
maar niet als sterk intellectualiserende of terugtrekkende vijf-vleugel.

En dát klopt verrassend goed.

- **Dan ontstaat eerder dit profiel**

Niet:

4w5 = introverte symbolische individualist

Maar eerder:

4 met attachment/sociale correctie

of zelfs:

sociaal bewogen 9-4 mengvorm

met:

- Ram-Maan → strijdlust
 - Waterman → collectieve idealen
 - lagere 5 → minder afstandelijke analyse
 - hogere 9/8 → praktische sociale aanwezigheid
-

- **En nu wordt het astrologisch interessant**

Want de cusp verschuift dan subtiel de stijl:

Vissen asc meer empathische absorptie

Waterman asc meer autonome sociale visie

Maar in beide gevallen:

- blijft zij activistisch-sociaal
- en níet sterk contemplatief-vijfachtig.

Dus uw model produceert hier eigenlijk een nuttige nuance:

"4-energie zonder zware 5-isolatie."

Dat vind ik psychologisch geloofwaardiger dan een pure 4w5-typing.

- **Mogelijk ziet uw model hier iets reëls**

Namelijk het verschil tussen:

Type

Kern

sterke 4w5

identiteit via innerlijke afzondering

sociale 4 met 9/8-correctie identiteit via collectieve strijd en menselijke waardigheid

En Berta de Vries lijkt duidelijk dichterbij die tweede pool te zitten.